

教育部 2007年
原住民族語文學創作獎

阿美語
得獎作品

'Amis

U babahi nu tumay

U landaway a lutuk.

Beriwsa ku buhcalay a kutem.

Nau:nsa a mabaheray ku 'ayam, mita'elib i landaway a kakarayan.

Matengil ku namaka sa'uwcay u dihmayay a radiw.

Ci Alan bangcalan, remadiw aca.

Siadihang ku radiw nira i lutulutukan.

Uruma ku alsu' a tengilan.

Miradum ci Alan i sa'uwcay, mipaenga:wtu i a'ayaway a lutuk.

U hatiniay a tarakaw nu lutuk, micumud ku tungruh i lalabu nu kutem.

Matiyaay u buhcalay a kidudung kiya cahcah, makakudul nu lutuk sedaysa a talasasa.

Pabuhcalan ku landaway a kulit, uruma ku bangcal a melawan.

“A:y, alsu' ku radiw isu a tengilan.”

Cekuksa ci Alan a misamelamelaw tu ngiha nu tamdaw.

Sulikulhan a mimelaw i, ira ku tarakaway; tanestesay a kapah, temireng i lalikul.

“Cima kisu?” han ni Alan.

“Ci Tapu kaku.” sa ku nipaca'ub nira kapah.

“Namaka cuwaay kisu? caay hen kaku pakamelaw i tisuwan.”

“Ina a'ayaway a lutuk ku luma' aku, mapataytu amin ku tu'as, u caca:yaytu kaku i luma', u ni'adupan ku saka'urip tu remiremi'ad nu maku.”

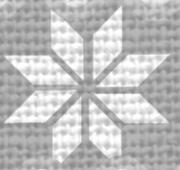
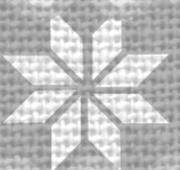
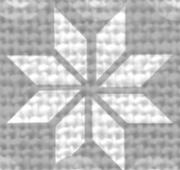
Caay papelek ku mata nira kapah tu salungan ni Alan.

“Yu mi'adup kaku i lutuk, matengilsa nu maku ku radiw isu, mikukuay kaku anini tu malunem, matengil nu maku ku radiw isu, sulinay maala ku balucu' aku, kilim hantu aku kira radiw a tangasa itini.”

Caay kate:nes ku nikasasuwal nuhni, matalaw ci Alan a tada matenes i sa'uwcay a miradum, cacay ci ina i luma', mitalatu, lihalawen i takuwan, a taluma'tu kaku sa ci Alan.

Saka tusa a remi'ad, tayra aca ci Alan i sa'uwcay a miradum, araw u mitalaa:ytu ci Tapu itila.

Mipadang ci Tapu ci Alanan a miradum, ya tatusaay, itila:satu i sa'uwcay a remadiw, a misalama tu nanum.

Kiyanca maulah ku balucu' ni Alan, nika, caay kangalay a tada matenes itila.

“A taluma'tu kaku.”

“Akahenay saw, aka kakalah kisu.”

1

Caay ka ngarah ci Tapu, mahaentu ci Alan.

“Yu masa wawa hen kaku, mi'adup ci ama, kalatan nu tumay,” a ci Alan a miratuh a semuwal, “kiyanca pataluma'en nu makamelaway, nika, caay kahadeng, manay mapatay ci ama aku, nanutiya satu, tatusa kami a maluwina a ma'urip.”

Malkaw awaayaytu ku tu'as nina tatusaay, sisa mabana' tu lumela tu sakay 'urip.

Saka tulu a remi'ad, masasu'araw aca kuhni i sa'uwac.

Mikeridtu ci Tapu tu cacayay a dipas nu 'icep.

Mangudu'en ci Alan, cememektu ku tangal.

Anu sipakayni i lisin nu pangcah, pabeli tu 'icep, tatudung u sibalucu'aytu.

Alahantu ni Alan kira 'icep.

Kitinen ni Alan ku kamay ni Tapu a taluma'.

Makamelaw ci Yaka tu wawa ci Alanan, pataluma' tu babainay, tangsulsa a mabana' tu balucu' ni Alan, katangasaantu ku kasitatihian nu wawa.

Melaw satu ci Yaka tira kapah, makasimsim ci amaan ni Alan, tu nalikulan a mapatay, awaayentu tu babainay i luma' mamipadang a dademak, sulul satu a papikadabu.

U cacayay ci Tapu. Anu mahaen aca, misulul ci Yaka, itiya a labi'i, itila satu a maru' ci Tapu.

U cila a dabak, maratar taratu a talaumah ci Tapu a dademak, mucerem ku cidal kiya taluma'.

羅阿美

花蓮縣吉安鄉公所約僱人員
原鄉花蓮縣吉安鄉東昌部落

Mala:luk ci Tapu a dademak, pataluma' aca tu ni'adupan, babuy nu lutuk atu malunem. Tanu'ulahsa ci Alan aci ina, tumian sipadangtu ku lalabu nu luma'.

Pinaay kiya a remi'ad namahaen, mamaanay kiya a tapalan ni Yaka ci Tapu.

Naaysa pawsai ni Alan ci Tapu tu sakalahuk.

Yu mi'adup ci Tapu, walsaysa a tahkal, awaay ku niala tu sarepet.

Kiyanca uti'ih ku balucu' ni Alan, nika, nalemedan ni Alan sitatihi tu mahaenay u malalukay,

umaan aca ku simsimen.

Ira ku cacay a sangsangdeb, mitala ci Alan tu nikataluma' nu babainay.

Kelungsa! Siangiaca ci Alan, makaputalay a nipisakelung a suni, mananuwang ku luma'.

Nau:nsa ci Alan a tahkal a milasung, "'A! U adihay nu nisaupu tu kasuy i putal, matiya u nika salutuk."

Kiya hatinitu ku kilmel nina babainay sananaytu ku balucu'ni Alan.

Patangasa hantu i cinaan nira.

"Na pabaliwtu kaku, nika, masasu'ulah kamu a maramud, caay pakasuwal kaku."

"Anu mahaen aca, anu cila, papiatulen aku ci Tapu."

"Duduawawtu aku i lalikul, anu mimaa:ntu cira."

2

Maratar tu dabak, patayran ni Yaka ci Tapu a pakamawmah i lalikul nu tukus.

Meduksa hen ci Tapu, takawa:n ni Yaka a midudu i lalikul.

Masasura:ay kira umah atu luma'.

Mangeru'entu ci Yaka, nau:n satu a remakat.

Araw awaay a mamelaw ci Tapu i a'ayaw.

Tanutanang satu ci Yaka a tangasa tira umahan.

"A!" murihaw ci Yaka.

"Hubaw ci Tapu, nahacuwacu:wa a maherek a kawmahan kira dadahalay a umah."

Nika, awaay a mamelaw ci Tapu, taluma' satu ci Yaka.

Malitemuh ni Yaka ci Walaw hananay a babahi i batad nu lalan.

"Anini ira ku tumay i lutuk, tayra amin ku mi'adupay a milepel."

"Piarawitu haw sa ku Tumuk."

"Bahal anu tayni kira tumay i niyaru', kasasuwalu amin a mapapaini."

Maherek ci Walaw a semuwal, u meduktu a pabana' tu ruma a tamdaw.

U labi'i, mitala ci Yaka aci Alan tu nikataluma' ni Tapu a malabi.

"Alanaw, kamen a mibuhat tu panan."

Matiya u makalahay ku nipikungkung tu panan.

"U ngiha ni Tapu, makalitemuh haw tu tumay," sa ci Alan.

Mabiyaraw ci Alan, padanghantu nira a misipu ku tanang ni Tapu.

"U tumay?" misakabukil ci Tapu.

“Hayi, tayra amin ku binawlan a mi'adup.”

“U suwal nu tau, uruma ku tata'ang, kilmel aca kira tumay sakiyami.”

“Tapu, piarawitu kisu,” sa ci Alan tu babainay nira.

“U! U! Mabana'tu kaku.”

“Anu cila, aka ka cacay kisu a tayra i sa'uwac a miradum, ira ku tumay i lutuk, caay ka ngaay ku balucu' aku, pacabayen aku kisu a tayra.”

“Anu mahaen, kapahtu.”

Pacabayan nu babainay a miradum, tanuula:hsa ci Alan.

Nau:nsa ku cidal a takudul, u kapahay a remi'ad anini.

Ci Alan aci Tapu, tayra i sa'uwac a miradum.

“Alan, karemadiw, alsu' ku radiw isu.”

Yu remadiw ci Alan, lipahak ku balucu' ni Tapu a mitengil.

Araw silusa' ku mata ni Tapu, maurun cira a makasimsim tu tu'as.

3

“Mamelawtu haw ku a'ayaway a lutuk?” sa ci Tapu, “i lalikul nu cahcah, ira ku banaw, landawsa; tingalawsa ku nanum nu banaw, mitiya u budawan kira i nanumay a bukeluh, ira ku adidiway a lalan i tapi'ingan nu banaw, i lilis nu lalan, adihay ku masamaamaanay a baru, mabana' haw kisu makacuwa kina lalan?”

Mituru' ci Tapu tu a'ayaway a lutuk.

“Makacuwa saw kita? Pasuwalen kaku.” sa a mipalita ci Alan.

“Makayra i bangcalay tada maanay a kamaru'an nu tamdaw.”

“Sulinay haw? Kiya babana' saw kisu.”

“U luma' aku kuraan.”

“Mangalay haw kisu a mimelaw.” han ni Tapu.

“Yu tayni kaku a miradum, mimelaw aca tira lutukan, anu mamaanay kira kakitilaan.”

“Tapu, hakulungen kaku a mimelaw, ta, tayra anini.”

Kitinen ni Tapu ci Alan makayra i cahcah a lalan.

Tarakaw masaru'ru ku lalan nu lutuk.

Raraya'tu ku nirakatan, mangeru'entu ci Alan.

“Tapu, pahanhana kaku.”

Maru' kuhni i tapi'ingan nu kapera, makemet ci Tapu, misa melamelaw ci Alan tu liyuliyutan.

“Mamaanay kiya, calenget ku tiretirengean aku.”

“Kati, padangen kaku a milicenget.” han ni Tapu ci Alan a semuwal.

Madimel ci Alan a mipadang tu babainay nira a milicenget.

Araw sibanuh i tiretirengean ni Tapu.

Murihaw ci Alan.

“Mamaan saw mahaen?”

“A! U tumay, araw u tumay ku babainayay aku.”

Makeme:t hen ci Tapu, litawal hantu a micekeruh patayra i kapera.

U bekactu ni Alan a taluma'.

“Ina, u babainay aku kira tumay.”

Tanuharhar satu ci Alan nababekac.

“A!” Macekuk ci Yaka, mirmir satu ku tireng.

Kalamkam aca ci Yaka a misimsim, patayra hantu ci Alan papilimek i tata'ang a talabinan.

Ira ku anglis nu buting sakacaay pakasanek nira tumay.

Initu kira malatumayay, ci Tapu.

Kelung! Kelung! Kelung! “Buhaten ku panan.”

4

“Masiday ku babahi aku, kamen, pacumuden kaku i luma'.”

Milekal, mikungkung tu panan kiya tumay.

“Aka picumud, awaay ku babahi isu itini.”

Mamirmi:rtu ku kuku' ni Yaka.

“Mabana' kaku, i lalabu nu luma' ku babahi aku ci Alan, anu caay pibuhhat tu panan, peci'en aku ku panan.”

Kelung! Mapeci'tu ku panan.

Ala satu ci Yaka tu kuwang nuya mapatayay nira a babainay.

Tangsulsa a micumud, misanek i lalabu nu luma' kira tumay.

Makakilim anu icuwa ci Alan a milimek?

Kiyanca anglis kira talabinan, masanektu nira tumay ku silet nu babahi nira.

Mibelih kira tumay tu talabinan, abubu hantu nu tumay ci Alan a milaliw a tayra i lutuk.

Ala satu ci Yaka tu kuwang, cucuk hantu kira tumay.

“A!” Mungal, mapatay nu adada, alae:ntu nira ku babahi a milaliw talalutuk.

Mikakutud ci Yaka i lalikul, tanu'ungal satu a temangic.

“Aka alai ku wawa aku, panukasen ku wawa aku.”

Ya:ra iraa, misulikul kira tumay.

“Alan aku ci Alan, sababahian aku tangasa ida'uc.”

Ya tumay, itira:satu i lutulutukan a milimek.

Caca:y satu kiya mararumay a wina ci Yaka i lutuk a mi'ulic.

U suwal nu semuwalay, nanutiya satu tangasa anini, awaaytu a mamelaw kira tumay saan.

熊妻

綠色的山林
 飄著雪白的雲
 飛鳥輕柔的劃過藍色的天空
 聽到溪邊傳來輕妙的歌聲
 美麗的阿蘭又在唱歌了
 她的歌聲回盪在山中
 真是動聽極了
 阿蘭在溪邊汲水一面望著對面的青山
 雄偉的山脈高聳入雲
 一條白色緞帶似的瀑布從山頂直瀉下來
 「是呀 你的歌聲真是好聽極了」
 阿蘭看得出神 聽到有人說話
 回頭看 一個身材魁梧的年輕人站在身後
 「你是誰」阿蘭對年輕人說
 「我是達布」年輕人有禮的回答
 「你從那裡來 為什麼不曾見過你」
 「我住在對面的山頂 父母都已死去 家裡只剩下我一個人 平日靠打獵為生」
 年輕人的眼光停在阿蘭美麗的臉龐 不曾離開
 「我在山林打獵 經常聽到你的歌聲 今天剛好追捕一隻梅花鹿 聽到你在唱歌 深深的被你的歌聲吸引 便尋著歌聲來到這裡」
 他們交談了一會兒 阿蘭怕自己出來溪邊提水太久 伊娜（媽媽）一個人在家等候會擔憂 阿蘭便說要回家了
 第二天 阿蘭又到溪邊汲水 達布早已等在那裡
 達布幫阿蘭汲水 兩人就在溪邊唱歌戲水
 阿蘭雖然滿心歡喜卻不願久留
 「我要回去了」
 「妳不要急著回去」
 達布不捨 阿蘭也同樣不捨
 「小時後 阿瑪（爸爸）打獵 被一隻大黑熊所傷」阿蘭對達布訴說 雖然被族人救回來 卻挽回不了阿瑪寶

貴的性命 從那時候伊娜便帶著我相依為命」
 因為有著同樣失去親人的遭遇 兩人更加相惜
 第三天 他們又在溪邊見面
 達布攜帶一串檳榔
 阿蘭驕羞的低下頭
 依照傳統習俗 送檳榔代表定情的意思
 阿蘭收下檳榔
 牽著達布的手回家
 雅卡看到女兒阿蘭帶著一個年輕的男子回來 立刻明白 替女兒準備婚禮的時候了
 雅卡看著這個年輕的男子 想到自從阿蘭的父親死後 家裡就沒有男人可以幫忙粗重的工作 立刻答應招他入贅
 達布是一個孤兒 既然得到阿蘭的母親允許 當天晚上 達布也就留了下來
 隔天一早 達布就到田裡工作 太陽下山才回家
 達布不但勤勞工作 還要常獵回山豬和梅花鹿
 阿蘭和母親都很高興家裡多了個幫手
 這樣過了幾天 阿蘭的母親對達布起了疑心 為什麼從來不肯讓阿蘭到田裡送午飯
 出門時 達布捕殺獵物總是赤手空拳 從來不需要獵刀
 阿蘭雖然也覺得困惑 卻又慶幸能得到這樣能幹的丈夫 就把這些疑慮拋在腦後
 一天傍晚 阿蘭在家等候丈夫回來
 轟隆 阿蘭嚇了一大跳 庭院傳來一陣巨響 房子都震動起來
 阿蘭小心翼翼地走出房子窺視「啊 庭院裡的薪柴竟然多得有如一座山」
 阿蘭覺得丈夫的力量實在太不可思議了
 她把心裡的疑惑向母親吐露
 「我也懷疑很久了 但是看到你們夫妻和樂 我也不敢說出來」
 「這樣好了 明天我要達布開闢一塊新田地」

「我偷偷的跟在後面看看 他究竟是怎麼一回事」
一大早 雅卡叫達布去開墾山丘後面的一塊荒地
達布一出門 雅卡便偷偷的跟在他後面
那塊荒地距離家裡很遠
雅卡兩腿開始發酸走路越來越慢
達布也就在眼前失去了蹤影
雅卡汗流浹背到達那塊荒地
「哇」雅卡傻住了
「達布居然在這麼短的時間 開墾完這一大片荒地」
可是 看不到達布的蹤影 雅卡只好回家了
途中 雅卡遇到一個老婦人瓦勞
「最近山裡出現一隻黑熊 村裡的人都趕去獵捕」
「頭目要大家提高警覺」
「萬一黑熊跑到村裡來 大家要互相照應」
瓦勞說完 又匆忙的趕去通知其他的族人
晚上雅卡和阿蘭正等著達布回來吃晚飯
「阿蘭 快開門呀」
一陣慌亂的敲門聲
「是達布的聲音 是不是遇到黑熊」阿蘭對他說
阿蘭她緊張的幫忙擦拭達布的汗珠
「黑熊」達布裝不知
「是啊 村裡的人都去捕捉」
「聽說那隻黑熊不但龐大 而且力氣驚人」
「達布 你也要小心點」阿蘭對她丈夫說
「喔 喔 我會的」
「明天你不要一個人到溪邊汲水 山裡出現黑熊我不放心讓我陪你一起去」
「那太好了」
聽到丈夫要陪伴去提水 阿蘭心花怒放
太陽慢慢的升起 又是一個美麗的一天
阿蘭和達布到溪邊汲水
「阿蘭 唱歌吧你唱的歌 多麼動聽啊」
阿蘭唱起來達布聽得心情特別開朗

不禁想念起雙親家人 達布眼眶悄悄的流下淚來
「看到對面的山嗎」達布說「瀑布後面有一潭湖水 湖水碧藍清澈 白色的石頭像玉一般散佈在湖中 湖邊有一條小路 路旁長滿著艷奇的花兒 你知道小路通往那裡嗎」
達布指著對面的青山
阿蘭問達布「我們通往那裡 快告訴我」
「通往一個美得出奇的人間仙境」
「真的嗎 你怎麼知道」
「那就是我的家鄉」
「你想去看看嗎」達布說
「每次我來這裡汲水 總是看著對面的那座山 幻像著那會是怎樣個地方」
「達布 快帶我去看看 現在就去」
達布牽著阿蘭往瀑布的方向走去
山路又高又陡
走了一段路 阿蘭累了
「達布 讓我歇歇吧」
他們在懸崖邊坐下 達布閉上眼休息 阿蘭忙著欣賞四周的景色
「身上不知道怎麼搞的癢起來」
「你來幫我抓虱子」達布對阿蘭說
阿蘭細心的幫丈夫抓虱子
想到 達布的身上竟然長起毛來
「這到底是怎麼一回事」
「啊一隻熊 原來我的丈夫就是那隻黑熊」
乘著達布閉目養神 用盡全力把牠推下懸崖
阿蘭拼命逃回來
伊娜 我的丈夫就是那隻黑熊
阿蘭上氣不接下氣
「啊」雅卡驚嚇全身發抖
機敏的雅卡 馬上把阿蘭藏在大魚簍裡
希望魚的腥味可以瞞過黑熊的鼻子

變成黑熊的達布回來了
碰 碰 碰 快開門
「我的妻子不見了 快讓我進來」
黑熊在門外敲門怒吼
「不要進來 你的妻子不在這裡」
雅卡的雙腳顫個不停
「我知道我的妻子阿蘭在房裡 你再也不開門我就把門撞倒」
轟 門倒了
雅卡立刻拿起死去丈夫的獵槍
黑熊很快的進入屋裡東聞西嗅
要找出阿蘭藏身的地方
儘管魚簍散發著濃濃魚腥味黑熊 還是很快的嗅出妻子的味道
黑熊翻開魚簍 抱起阿蘭轉身逃回山裡
雅卡拿著獵槍刺向黑熊
「啊」慘叫一聲 忍著劇痛帶著牠的妻子逃向深山
雅卡在後面拼命的追趕 大聲的哭叫
「不要帶走我的孩子啊 把孩子還給我…」
大黑熊遠遠的回頭
「我要帶走阿蘭 做我永遠的妻子」
黑熊隱沒在山林中
留下痛哭失聲的母親雅卡 在山中哀號
據說 從此以後族人再也沒有見到那隻黑熊